

“No crec que hi hagi una manera de fer cinema pròpiament catalana”

El primer film de Mar Coll, *Tres dies amb la família*, ha guanyat diversos premis.

28 anys i una ‘opera prima’ abraçada per la crítica. Mar Coll ha irromput al cinema amb ‘Tres dies amb la família’, sota el mecenatge d’Escándalo Films, productora associada a l’ESCAC. El resultat, una desena de premis, entre els quals tres Gaudí, el premi valencià Inquiet 09 i, per postres, un Goya a la millor direcció novella.

Com s’encara el primer projecte?

—Hi ha un ingredient de pressió molt gran perquè no saps quina direcció prendrà la teva carrera. Segons els resultats de la pel·lícula, la teva vida prendrà una direcció o una altra. Saps que si no agrada serà molt complicat d’aixecar un segon projecte i hauràs de reorientar la carrera. És un moment crucial. Et mou entre extrems; els sentiments són alhora estimulants i d’estrès, però, sobretot, hi ha molta il·lusió, ganes de continuar fent cinema, sobretot un cinema millor.

—El projecte Opera Prima, d’Escándalo Films i l’ESCAC, és una gran oportunitat per a obrir-se camí.

—Sens dubte, és una ocasió que no tothom té i que, per tant, s’ha d’aprofitar. Hi ha un equip de més de trenta persones treballant a l’una per aconseguir un bon producte. I, d’una altra banda, hi ha una inversió econòmica quantiosa per a dur endavant el projecte, que, tot i que sigui un pressupost diminut per a una pel·lícula, continua essent una suma exorbitant. L’autoexigència és inevitable.

—Quins aspectes de la institució familiar pretén il·lustrar *Tres dies amb la família*?

—És, sobretot, una reflexió a l’entorn de la complexitat de les relacions familiars, en concret de la família burgesa catalana, que contenen alhora elements constructius i elements conflictius. La pel·lícula vol generar un sentiment d’identificació i de reflexió a l’espectador, que després haurà de buscar en si mateix.

—Per què, la família?

—En acabar el rodatge del meu primer curt (*La última polaroid*), fa

quatre anys, em proposo d'escriure un llarg-metratge. Volia seguir el camí del curt, en el qual parlava de l'amistat adolescent, un tema proper, amb què em sentís segura i em veiés amb capacitat d'aprofundiment. Per parlar de la parella potser encara sóc molt jove, però la família la conec bé. Més tard m'he adonat que l'elecció d'aquest tema no és cap casualitat; hi ha més primeres obres que parlen de la família, com *La ciénaga*, de Lucrecia Martel, o *Familia*, de Fernando León.

—El guió del film deixa entreveure molta sociologia i psicologia familiar. N'heu llegida molta?

—La veritat és que no. Qualsevol pot reflexionar, per dir un exemple, sobre la superficialitat dels ritus mortuoris a la nostra societat, sense haver fet cap estudi a fons sobre el tema. Tots coneixem la família i, per tant, en tenim una visió.

—Es podria parlar també d'algun tret autobiogràfic?

—Sí que es cert que hi ha un moviment inconscient que et porta cap a l'autoretrat, però no es tracta d'una biografia. Les relacions familiars són a l'origen de tot allò que tu ets, són allò que et determina més primerament. Per tant, és una presentació perfecta fer una pel·lícula sobre la família.

—Sens dubte, ha estat una bona presentació; només cal veure'n el palmarès.

—L'acceptació ha estat molt positiva. El reconeixement sempre és molt satisfactori, i amb vista al futur professional és un impuls important. Tot i això, la pel·lícula continua essent la mateixa. Cal ser conscient d'això i mantenir la percepció de les coses.

—Deu ser complicat. No tothom guanya tres premis Gaudí i un Goya a la millor direcció novella amb el primer film.

—Quan aconseguïeu alguna cosa que creïes inassolible hi restes importància. Quan, allò que sigui, ja ho has fet tu, de sobte perd part del valor que tenia; deixa d'estar idealitzat. Ara, tot i això, és molt satisfactori. Tant els Gaudí com els Goya són dues plataformes de promoció molt importants que donen a conèixer la pel·lícula i a mi. Pensant en el meu futur professional, pot implicar un impuls important,

tot i que això no se sap mai. El fet més complaent és pensar que signifiquen, tots dos, un reconeixement per part de les persones que fan cinema; de manera que, per a mi, la nominació sola ja era un gran honor. En realitat, allò que em feia més il·lusió, però, era anar a les festes per veure què s'hi coïa...

—Què li sembla, a una defensora de la versió original, de veure el seu film doblat?

—Jo aquí no hi tinc cap paper, és un acord entre la productora i la distribució. Ara, entenc perfectament les motivacions que porten a doblar la pel·lícula. A Espanya hi ha unes quinze sales de versió original, de manera que si no accedeixes a doblar, et limites a distribuir només quinze còpies. Tot i que no em faci cap gràcia el doblatge, és l'única solució per arribar a un públic ampli.

—Tinc entès que al doblatge de *Tres dies amb la família* hi heu dedicat molt més temps del que s'hi destina normalment.

—Sí. El doblatge de moltes pel·lícules estrangeres és horrorós. Hi ha una tècnica de doblatge desfasada, una manera d'impostar la veu que torna les interpretacions artificials, i nosaltres volíem evitar això tant com fos possible. Tot i que es doblin els mateixos actors, com en el cas de *Tres dies amb la família*, mai no s'aconsegueix el mateix nivell d'emoció que es capta al set. No té res a veure. És una pena que Espanya no es decideixi a fer el pas a la versió original.

—No es fa el pas perquè ningú no s'anima a fer-lo primer.

—Ningú no hi està realment implicat. Els exhibidors no hi tenen cap interès perquè no són les seves pel·lícules, i als directors que les fan en castellà no els afecta directament. La decisió queda a les mans del públic i, com ja s'ha vist, generalment aquest és poc inclinat al subtítol. Jo trobo que el doblatge és insuportable. No vaig a veure una pel·lícula doblada ni borratxa.

—La repercussió del film als mitjans de comunicació, sobretot als dels Països Catalans, ha estat forta.

—Sí. Sens dubte això és molt positiu per al ressò de la pel·lícula, tot i que penso que el cinema està sobre-

mediatitzat. Per molt bona que sigui la crítica, has de ser conscient que de la mateixa manera que ha agradat a una part del públic, hi ha una altra part que no pensa igual. A més, també hi influeix molt que sigui la meua primera pel·lícula; hi ha una espècie de recerca del nou talent per part dels mitjans.

—Potser es tracta d'un mecanisme per a potenciar el cinema català. Creieu que es pot parlar amb autonomia d'un cinema català propi?

—Sí que penso que la producció catalana cinematogràfica es troba en bon estat. Hi ha una aposta general per part de les institucions i hi ha directors que tenen un cert recorregut. Però no crec que existeixi cap manera de fer cinema pròpiament catalana. És igual com passa amb el cinema espanyol, que no crec que existeixi com a tal. Tot és summament heterogeni. Sí que hi ha dos o tres directors que es poden assemblar, però tant catalana és *Rec com Tres dies amb la família*, com *El cant dels ocells*, i cadascuna és filla del seu pare i la seva mare. Tot depèn del projecte.

—Com es viu l'alta expectativa dels mitjans amb vista a futurs projectes?

—Amb certa angoixa, perquè saps que un segon projecte no rebrà la mateixa condescendència de la primera pel·lícula, i que hi ha unes expectatives que almenys sigui igual, o millor, perquè allò de "s'ha estancat" sorgeix amb molta facilitat. Però, bé, has de treballar sense deixar que això et condicioni més del compte.

—I ja ho feu?

—Sí, però encara és en una fase molt primària; ni tan sols es pot parlar encara de pel·lícula. És només un guió que es troba exclusivament a l'ordinador de Valentina Viso, coguionista de *Tres dies amb la família*, i al meu.

—També girarà a l'entorn de la institució familiar?

—Sí que segueix el mateix estil, però no se centra en la família, tot i que hi apareix. Encara no té productor, ni res de res. Potser no arriba enlloc, qui sap. Ara per ara encara és massa aviat per a parlar-ne.

Maria Junyent